

Lieve Van Driessen

[Evelyn]

We zijn al aan de voorlaatste aflevering van onze podcast. Vandaag spreken we met Lieve Van Driessen, pastor in de geloofsgemeenschap Sint-Jozef Tereken in Sint-Niklaas.

Lieve, dank je wel om onze gast te willen zijn in onze podcast. We gaan het hebben over geloven, zoals altijd, in alle mogelijke vormen en hoe we het uit de taboesfeer kunnen halen, vooral door met mekaar in gesprek te gaan. We geloven dat je hier ook wel iets zinvols over te vertellen hebt, vertrekkend vanuit jouw persoonlijk verhaal.

Dus vandaar de eerste vraag. Wil je jezelf even voorstellen? Wie ben je, van waar kom je en waar ben je mee bezig?

[Lieve]

Dank je wel voor de uitnodiging. Ik heb eventjes getwijfeld, denk ik, om hierop in te gaan, maar we zitten hier, dus dat is het belangrijkste.

Ik ben Lieve van Driessen. Ik ben de jongste dochter en dus de jongste zus van nog drie broers en drie zussen. Ik ben eigenlijk afkomstig uit Philippine, net over de grens in Nederland. Maar ondertussen al sinds 1997 hier in Sint-Niklaas wonend, omdat ik dan hier op de parochie als pastoraal werker kon beginnen, halftijds en ondertussen voltijds.

Ik ben niet gehuwd, maar ik woon wel samen met mijn partner Martine. Zo ben ik ook ondertussen al oma van drie kleinkinderen. Twee zonen en ondertussen is dat al wel een fijn gebeuren, waar ik een deel van mag uitmaken.

Ik ben dus in 1997 dan hier in de parochie verzeild geraakt, maar ik ben eigenlijk van opleiding verpleegkundige, kinderverpleegkundige. In Gent heb ik die opleiding gevolgd. Terwijl ik aan het werk was, heb ik gedacht dat ik nog iets meer wou doen met geloven. Dan de opleiding voor pastoraal werkers, werksters en diakens, zoals dat officieel heette, gevolgd in Bisdom Antwerpen.

En bij toeval eigenlijk een beetje in Sint-Niklaas verzeild geraakt. Hier komen wonen dan, om hier aan het werk te kunnen. Eerst deeltijds, omdat hier toen ook nog een priester was, pastoor. En toen die ergens anders naartoe ging, naar De Pinte, Zevegem, dus in het Gentse, ben ik voltijds kunnen beginnen hier. Dus ondertussen is dat al een heel poosje dat we hier zijn.

En ik ben hier eigenlijk opgenomen in een warme gemeenschap, met veel kansen en mogelijkheden. En dat heeft toch wel wat ruimte gegeven om hier aan het werk te gaan. Ja.

[Evelyn]

Oké, mooi. We gaan straks nog even verder in op de geloofsgemeenschap en wat je daarmee doet. Maar misschien als eerste, dat geloof. Is dat iets wat je van thuis hebt meegekregen?

[Lieve]

Ja, we zijn eigenlijk opgegroeid op een boerderij. Dus mijn vader was landbouwer. Hij had ook een paar beestjes, maar dus wel van boerenstiel, zoals ze zeggen.

Mijn beide ouders waren zeer gelovig. En we hebben dat eigenlijk met de paplepel ook meegekregen. En blijkbaar heeft dat nog wel wat doorgewerkt bij mij.

Niet alleen bij mij, ook nog wel bij de broers en zussen, bij allemaal wel. Dus ja, we hebben dat inderdaad wel meegekregen, maar ik vind wel op een manier dat we daar toch wel vrij in mochten zijn.

Of ikzelf heb daar nooit echt mij grondig tegen verzet. Het was iets dat we inderdaad meekregen en dat er op die manier wel een beetje is ingegroeid, denk ik. Ik heb me nooit echt de vraag gesteld wat het zou zijn als we nu zeggen dat we volledig afhaken of dat we ons verzetten of gaan rebelleren.

Ik denk dat mijn ouders daar moeite mee zouden gehad hebben, maar anderzijds daar toch ook wel mee om zouden kunnen hebben gaan als dat dan onze eigen weg was.

Fijn.

[Evelyn]

De geloofsgemeenschap hier op Tereken is zeer actief en is ook wel wat anders dan traditionele parochies. Kan je daar misschien iets meer over vertellen, hoe jullie werken en hoe jullie gelovigen blijven aanspreken?

[Lieve]

Het feit dat ik hier werk op de parochie is al een beetje uitzonderlijk. In die zin, het is een bijzonder statuut ook.

Het is niet met de officiële toestemming van het bisdom. Ik word ook niet betaald door het bisdom, zoals andere pastoraal werkers soms. Dat is al een beetje uitzonderlijk en dat is ook gekomen door vooral de priester die hier toen was en dan ook de mensen met wie hij samenwerkte, de vrijwilligers, die daar wel achter stonden en met een blik naar de toekomst durfden kijken.

Het was dus niet met het volle enthousiasme vanuit het bisdom om het zacht uit te drukken. Die vraag is wel herhaaldelijk gesteld, maar vanuit het bisdom vonden ze vooral dat het voor een groter geheel moet zijn en niet voor één parochie dat iemand zo aangesteld wordt. Dus dat is een vzw die dat beheert en het zijn de mensen die ervoor zorgen dat ik kan betaald worden door sponsoring en ter plaatse. Dus dat is op zich al een beetje apart, denk ik. Maar het zegt wel iets over de sfeer, over het geheel hier van mensen die hier als vrijwilliger of hier ook naartoe komen.

De manier van vieren is denk ik ook wel anders dan op andere plaatsen, dat wij niet zo strikt houden aan de volledige regel of volgens het verloop van een viering, maar dat we toch wel wat zoeken naar een taal waarvan we hopen en denken dat die begrijpbaar is voor de mensen, dus niet zozeer de klassieke liturgie.

We durven best weleens de volgorde van een viering wat te veranderen. We zingen ook niet altijd de liederen uit Zingt jubilate, maar die we hier of daar tegenkomen en die ons aanspreken. Er is een moment voor de kinderen in de viering zelf waar ook de ouders naar luisteren.

Dat zijn zo wel dingen die het een beetje apart maken. En ik denk dat voor veel mensen het samenkomen op zich belangrijk is, het mekaar vinden in zo'n viering, dat dat misschien soms nog belangrijker is dan echt eucharistie vieren op zich. Het een gaat niet los van het ander, maar dat dat toch wel een moment is om elkaar te vinden en te ontmoeten.

[Evelyn]

Jullie organiseren dan ook activiteiten los van de zondagsviering?

[Lieve]

We proberen toch wel wat een gemeenschap te zijn die enerzijds viert, maar ook wel wat probeert de boodschap verder uit te dragen, ook in de vormstelcatecheses of naar kinderen en gezinnen toe. Maar ook wel... Er is hier ook een werkgroep voor welzijnsschakels, dus voor mensen die het financieel moeilijk hebben, die mensen daarin bijstaan.

Ook een werkgroep die naar ouderen gaat, een werkgroepje die naar mensen die rouwen of voor mensen van wie de uitvaart hier in de kerk was, om daar toch ook nog wat opvolging aan te geven. Dus dat ook die zorg voor mensen er eigenlijk wel bij zit. Wat eigenlijk wel een beetje het geheel vormt, denk ik, van samen geloven ook wel.

Dat het ene niet zonder het andere kan.

[Ben]

Je legt eigenlijk zo net uit hoe de gemeenschap werkt. Dat lijkt me een heel praktische beleving van het geloof ook. Dat elkaar vinden, zoals je daarnet zei, hoe gebeurt dat praktisch? Of welke uitwerking heeft dat in de praktijk?

[Lieve]

Ja. Het eerste waar ik aan denk, is na de viering zelf, hebben we ook altijd een koffiehoekje. Er wordt wat koffie aangeboden voor de mensen die willen, of soep, we noemen het een koffiehoekje. Wat maakt dat mensen na de viering al even kunnen blijven staan en elkaar ontmoeten of een babbeltje kunnen doen. Dat vind ik ook al belangrijk. Dat er ook een omkadering is, dat het mensen aanspreekt om hier even te blijven staan. Niet iedereen doet dat, dat moet ook niet, maar dat de kans er wel is.

We hadden vorige week, dat is iets anders, een ontmoetingsdag. Daar hadden we ongeveer vijftigtal mensen mee. We zijn op korte verplaatsing gegaan naar de Abdij van Roosenberg in Waasmunster, waar we een dag hadden waar mensen enerzijds met elkaar in gesprek

gingen, of op wandel in de natuur, of de Rossenberg wat dichterbij, van binnenuit mochten ontdekken. Waar ook een spelelement in zit. Die veelzijdigheid geeft eigenlijk wel mogelijkheden aan mensen om op een andere manier eens samen te zijn.

We hebben tot vorig jaar eigenlijk altijd een parochieweekend gehad. Dat was dan in Drongen. Maar we probeerden het ook wat toegankelijk te maken voor gezinnen. Vandaar is het dit jaar een ontmoetingsdag geweest.

Wat we ook belangrijk vinden, is dat we feesten. Bijvoorbeeld een bedankingsfeest voor de vrijwilligers. De impulsavond is een soort nieuwjaarsreceptie. Maar ook wel met een inhoudelijke steek. Zodoende dat het ook daar weer de combinatie is van de twee. En zo denk ik... De terekenfeesten is eigenlijk iets om financieel wat binnen te krijgen, maar het geeft tegelijkertijd ook wel weer kans aan medewerkers die anders niet meteen ingeschakeld zijn, om op dat moment wel mee te helpen. Omdat dat iets vrijblijvender is. Dat heeft niet te zeer met geloven te maken, maar het feit dat ze dat willen doen, betrekken we hen erbij. En dat vinden we ook altijd wel fijn. En je ziet er ook altijd wel weer andere mensen, nieuwe mensen. Het is geen massa, maar toch...

[Ben]

Je bent hier middenin in een hele wijk. Is er een bepaalde interactie ook met andere verenigingen? Of typisch met de mensen die hier in de buurt zijn? Wat betekent de geloofsgemeenschap hierin, in deze omgeving?

[Lieve]

Dat is een moeilijke vraag, vind ik. We hopen dat we die uitstraling hebben hier in de omgeving. Maar dat is natuurlijk wat moeilijk te peilen soms. Er zijn wel een aantal verenigingen, zoals OKRA, of ook voor vrouwen, Femma, Ferm, die hier in de parochiezaal, Ons Huis, ook samenkomen. En waar er soms, afhankelijk van de mensen die erin zitten, contact mee is. Of soms ook vragen van... Wil je vanuit de parochie eens een bezinning of iets komen doen?

Ik denk wel... We hebben vorig jaar hier, vooraan aan de kerk, een 'wondere ruimte' opgericht. Dus fysiek, het leek wat op een stal. Letterlijk en figuurlijk, dat was ook de bedoeling. En dat heeft mensen toch wel wat stil doen staan. Letterlijk ook wel. Van, wat gaat dat hier zijn? Wat wordt dat hier? We hebben daar ook wel een aantal activiteiten rond opgericht. Misschien het meest uit het oog springende was wel dat we, samen met de Berkenboomschool, Portus, we beelden hadden gemaakt. Leerlingen van de school hebben die gemaakt als kerststal. Een beetje geïnspireerd op Picasso. Dus dat was wel een beetje uitdagend. Dat sprong ook wel in het oog. En dat heeft ook veel mensen doen stilstaan. We hopen dat we op die manier gewoon, misschien mensen aan het denken zetten. Of eens letterlijk, maar ook figuurlijk, doen stilstaan bij... Wat is dat hier eigenlijk?

[Ben]

Het woordje uitdagend vind ik een heel mooi woord. Maar in hoeverre zit dat bijvoorbeeld als je met de andere geloofsgemeenschappen, parochies, hier in Sint-Niklaas... Jullie hebben een vrij uitdagende manier van werken, om het dan maar zo te zeggen. Hoe is die relatie en hoe zijn die reacties wederzijds?

[Lieve]

Tereken is het een beetje een buitenwijk van Sint-Niklaas, dus we zitten niet in het centrum. En zeker doorheen de geschiedenis is dat altijd wel zo'n beetje geweest dat dat een beetje in de buitenwijk ook figuurlijk was.

Ik denk dat dat ondertussen wel veranderd is. Nu wordt dat eigenlijk ook meer één geheel. Maar we stonden vroeger als parochie-geloofsgemeenschap ook een beetje aan de kant, in de zin van... 'ze doen het altijd wel wat op hun eigen manier'. Dat beeld hadden we. Ik denk dat dat ondertussen ook wel al wat veranderd is, in de zin van... we hebben inderdaad een beetje onze eigen manier, maar meer en meer hoor je dat iedereen zijn eigenheid wel mag hebben. En ik zit ook in de parochieploeg, dus om samen met mensen van andere geloofsgemeenschappen te denken over hoe we verdergaan. En daaraan merken we toch wel dat het belangrijk is dat er eigenheden zijn en dat mensen ook kunnen kiezen. Dat merk je ook meer en meer. Ze gaan niet meer specifiek naar deze kerk, omdat ze hier wonen, maar ze wonen bijvoorbeeld ergens anders en komen naar hier, maar dat geldt ook voor andere geloofsgemeenschappen. Sommige mensen zullen meer van het traditionele houden. Dat is dan in een andere kerk en hier wat op een andere manier. En dat is ook belangrijk, denk ik, dat dat kan.

Maar het is ook belangrijk dat die relatie er wel is, ook met de anderen, om uit te wisselen, om een beetje in dezelfde richting te gaan, maar wel met zijn eigenheid toch ook wel. Dat we ook niet losstaan van de anderen. Dat is ook niet onze bedoeling.

[Evelyn]

Is het een bewuste keuze nu of geweest om het zo wat anders aan te pakken? Is dat een bewuste keuze geweest om te willen hedendaags zijn, relevant blijven als kerk in deze wereld? Of is het eerder zo gegroeid?

[Lieve]

Ja, ik denk dat de twee samengaan. Ik denk dat we... Ik vind het een geluk dat we hier vroeger ook priesters hadden die, laat ik zeggen, ruim denken. In mijn ogen is dat, hè. Voor de ene wel en voor de andere niet. Maar die ook kijken naar de toekomst en proberen kijken hebben wat belangrijk is voor mensen en hoe we hen kunnen aanspreken.

En dat is niet alleen door priesters. De priesters hebben wel de kans gegeven aan medewerkers en vrijwilligers om dat ook verder uit te bouwen en uit te werken. En er waren mensen die daar eigenlijk echt ook mee voor instapten en soms ook zelfs de voorzet gaven om het ruim te denken.

En vandaar dat wij het toch ook nog altijd belangrijk vinden dat een taal ook verstaanbaar is. Dat het daarom voor ons niet de klassieke liturgie altijd hoeft te zijn. Hoewel dat zijn waarde op zich heeft ook, natuurlijk. Dat we blijven zoeken naar woorden en gebaren om dat toch dicht bij mensen te brengen. Terwijl ik voel ook wel aan jongeren dat het vaak al ver van hen afstaat, geloven en de kerk op zich al, als gebouw, ze komen daar al niet meer zo vaak in.

[Ben]

Als je het hebt over jongeren, de mensen die nu komen... Waar kan je die catalogeren? Zijn dat allemaal ouderen, gezinnen, jongeren?

[Lieve]

We merken vooral ook sinds corona dat dat toch een grote impact heeft gehad. We hebben, dat moet ik eerlijk toegeven, ook meer oudere mensen dan jongeren. We hebben een aantal gezinnen, inderdaad ook kinderen die komen, waar we dan toch een extra plaatsje aan proberen te geven.

Maar we zien ook wel dat het publiek wel wat ouder wordt en dat oudere mensen wegvallen en er moeilijk nog veel jongeren bij komen.

[Ben]

Je zegt dat jullie aandacht geven aan de kinderen. Kan je dat misschien toelichten? Ik herinner mij een heel mooi moment met de kinderen. Hoe belangrijk is dat en hoe pak je dat aan?

[Lieve]

Ja. We voorzien altijd een moment in de viering zelf voor de kinderen. Meestal is dat wat lagere schoolleeftijd. Kleutertjes soms ook, tot twaalf, dertien jaar. Dan voelen ze zichzelf al vaak te groot om daarbij te zijn. Maar de kinderen worden dus vooraan gevraagd. Ze zitten dan op het tapijt vooraan voor het altaar. En dan zijn er een vijftal vrijwilligers die om beurt een moment voorzien voor de kinderen, vaak aansluitend op het evangelie. Maar soms is dat evangelie zo moeilijk dat ze dan toch een andere weg zoeken of eerder een ander thema of bij de eerste lezing gaan reiken.

Dat kan een verhaal zijn, dat kan een soort spelelement zijn, iets waar de kinderen even over nadenken of vraag-antwoord soms. En ja, de kinderen die dat gewoon zijn, komen zeer graag naar voor. Die weten al 'het is aan ons'. Je merkt wel dat als ze niet zo gewoon zijn om hier te komen, dat dat soms aarzelend is, maar ja... En dat is ongeveer, als dat wat lukt, vijf à tien minuutjes, dat dat zijn plaats krijgt.

[Evelyn]

Lieve, jullie hebben hier een heel levende, levendige geloofsgemeenschap. Als je nadenkt over de toekomst van de kerk, algemeen of de katholieke kerk, heb je daar bepaalde visies of dromen rond?

[Lieve]

Ja, een droom is eigenlijk voor mij vooral ook dat we jonge gezinnen of jonge mensen ook wel weer kunnen laten voelen wat wij beleven. Dat vind ik misschien wel het belangrijkste. Dat de kracht van geloven toch wel groot is en sterk is en dat dat mensen wel mee op weg kan helpen.

Terwijl ik vind dat dat moeilijk is om mee te geven op dit moment. Je kan dat wel wat uitstralen, maar op welke manier kan je ze bereiken? Daarnaast denk ik dat de vraag misschien ook een beetje kan zijn, hoe zit het met de vrouw in de kerk? Hoe zit het met... gehuwde mannen, vrouwen, krijgen zij een plaats? Het zou mooi zijn mocht dat kunnen, denk ik, ooit. Maar wie weet, wanneer is dat? En anderzijds denk ik, ik ben ondertussen meer dan 25 jaar bezig. Op zich heb ik daar wel een plaats in gekregen dankzij de mensen van ter plaatse. Voor mij is dat een beetje de drijfveer die mij gaande houdt. Terwijl ik het niet onbelangrijk vind, moest het ruimer kunnen.

Als mensen zich geroepen voelen, is dat het belangrijkste dat telt. Of ze een man of vrouw zijn, gehuwd of ongehuwd, met welke partner dan ook. Maar ik zie die toekomst daar nog niet zo heel snel in evolueren. En ik hoop dat mensen de kans krijgen om ter plaatse toch wel iets te betekenen op die manier, voor anderen.

Los van alle discussies daarrond, van alle vragen die daarrond leven. Misschien komt die vraag vooral van mensen die iets verder van de kerk afstaan en niet altijd weten wat er effectief gebeurt. Maar als ze zien dat mensen bezig zijn, is dat voor mij het belangrijkste.

[Evelyn]

Dat er eigenlijk al meer kan dan dat het misschien op de eerste zicht lijkt. Als er de ruimte voor is.

[Lieve]

Als de ruimte ervoor is, ja. Dat is wel belangrijk natuurlijk. Dat het kan.

[Ben]

Zoals bij elke gast, vragen we ook... Laat eens wat horen van die muziek waar jij zegt van... Dat raakt mij. Dat doet iets specifiek. Al is het honderd keer dezelfde, maar het doet mij nog altijd iets. Dus zeg maar, wat is voor jou... Als je zegt, 'ik wil nu naar muziek luisteren', wat is het eerste dat in je opkomt?

[Lieve]

In eerste instantie ga ik nogal naar de klassieke muziek. Barokmuziek vooral, moderne klassieke muziek ligt mij minder.

Maar ik denk dan vooral aan Bach en Monteverdi. Bach, een beetje afhankelijk van de tijdperiode, maar het Weihnachtsoratorium, zijn grote werken, cantates, de Mattheüspassie. Het kan mij allemaal wel bekoren. Ik luister daar wel graag naar. Ja, waarom? Ik weet het niet. Het doet altijd wel iets met mij, toch wel.

Bijvoorbeeld de Mattheüspassie. Ik ga er toch wel graag naar luisteren ook, dat het live uitgevoerd wordt. Het is iets dat ik ondertussen al vrij goed ken. Vroeger als kind... ik denk dat ik dat ook wel meegekregen heb van thuis uit. Onze moeder gaat nog altijd graag jaarlijks naar de Mattheüspassie. En inderdaad kennen we het wel al wat. Vroeger was dat soms lang, die herhalingen. En nu kan ik daar gerust drie uur naar luisteren, naar de live-uitvoeringen ook. Monteverdi is ook zo'n componist die ik ook wel graag hoor.

Maar ik luister eigenlijk ook wel graag naar liederen als van Stef Bos of van ook modernere zangers van deze tijd. Maar ik denk wel dat ik meestal ook wel graag heb dat er iets van een boodschap in zit.

Als ik een voorbeeld mag geven voor bij uitvaarten. Hier in de kerk wordt er ook meer en meer gevraagd om cd's op te zetten. Het is niet altijd mijn genre, maar ik probeer dan altijd wel te kijken naar wat die mensen zingen. En als je dan die teksten wat bekijkt, zit er vaak veel meer in dan dat je op het eerste gezicht zou denken of dat het lijkt. Dan denken mensen dat die moderne muziek niet thuishoort. Voor mij vaak wel. En als ik dat dan wat probeer te duiden, dan denk ik dat dat mensen een beetje helpt om die muziek ook te

koppelen aan het gebeuren zelf, op dat moment. En dan is dat geen Stef Bos, dan is dat My Way (Frank Sinatra). Soms wel andere klassiekers, letterlijk dan. Maar ja... dus eigenlijk zit ik nogal verscheiden, denk ik.

Liefst misschien toch wel de klassieke muziek.

[Evelyn]

Muziek met diepgang.

[Lieve]

Maar het mag soms ook luchtig zijn. Ik bedoel, als ik thuis iets doe, dan staat er ook wel iets anders op.

[Ben]

Naast de muziek, is er zo een boek waarvan jij zegt van... Yes, daar haal ik mijn inspiratie uit. Of dat heeft mij geraakt. Negen kansen op tien is dat meer dan één boek. Ik zou ook niet weten wat ik moet kiezen. Maar aan jou het woord om... Haal eens een stukje van jouw boekenkast boven.

[Lieve]

Wat ik uit mijn boekenkast graag haal, is *De Kleine Prins*. Ik ga ze misschien gewoon even opnoemen. Er zijn er nog, maar als ik dan toch wat moet kiezen, is Toon Hermans, om zijn eenvoudige taal. Maar bijvoorbeeld ook een boek van Marc Desmet met als titel *Het Evangelie volgens mij*. Ook boeken van Huub Oosterhuis, die heeft er ondertussen al heel wat.

En ik haal er bijvoorbeeld ook uit van Charlie Mackesy, *De jongen, de mol, de vos en het paard*. Dat is een boek met tekeningen, maar ook met heel eenvoudige, korte zinnen die wel inspireren, vind ik. Ik heb die ook wel al eens gebruikt in een viering, om in een misblaadje te zetten om gewoon wat gedachten mee te geven.

Misschien dan nog eens terugkeren naar degene die ik genoemd heb. Huub Oosterhuis. Dit is een biografie. Het heeft mij aan het denken gezet dat dat geen gemakkelijke mens zal geweest is om mee om te gaan, denk ik, enerzijds. Maar die zeer inspirerend is, vind ik, van teksten, van taal ook, naar vandaag toe, die het evangelie, de Bijbel eigenlijk heeft vertaald ook, in vele liederen ook.

Hij is in Nederland in de tijd van de lijst gehaald. Hij staat wat op de zwarte lijst voor de liturgie, wat ik geen terechte keuze vind. Misschien voor vandaag de dag voor mensen niet altijd meer zo eenvoudig, wel poëtisch ook, maar ik vind dat hij toch heel sterk die boodschap eruit weet te halen en een sterke kracht daarin laat naar voren komen. Af en toe kan je hem ook wel horen als er ergens een opname van is. En dan de manier waarop hij vertelt of zijn boodschap brengt, vind ik... Ja. Dat vind ik toch wel inspirerend.

Het Evangelie volgens mij, is een boek van Marc Desmet. Marc Desmet is een Jezuïet die ook arts is, palliatieve arts geweest is, maar ondertussen hoofd is van de Jezuïeten en dus zijn artsfunctie, roeping, op dat moment niet meer zo uitoefent. Maar hij heeft een aantal Evangelieteksten ook hertaald of naar het dagelijkse leven gebracht. En bijvoorbeeld ook

voor een homilie uit te werken kijk ik er graag in om te zien van... wat zegt die bijbeltekst hem, maar eigenlijk ook, wat zegt dat voor ons mensen vandaag. Dat helpt soms ook wel om moeilijke teksten, die er ook zijn in de Bijbel – als ze niet allemaal zo zijn – om dat toch een beetje te vertalen naar ons toe.

Daarvan is Toon Hermans natuurlijk ook wel een genie, vind ik. We kennen hem vaak van de cabaretiers, maar hij heeft eigenlijk ook heel veel gebeden, teksten, overwegingen meegegeven. Het is een dun, eenvoudig gebedenboekje, maar ik merk ook wel dat dat veel mensen aanspreekt, omdat zijn taal ook wel eenvoudig is, vind ik.

En dan had ik ook nog De Kleine Prins, van Antoine Saint-Exupéry. Ja. Ik vind het beeld dat hij gebruikt van gewoon een eenvoudig iemand die dan in contact komt met mensen hier... De Kleine Prins komt eigenlijk van een andere planeet, hij leert dan zo wel wat mensen of dieren kennen. Ik vind de insteek eigenlijk ook wel heel knap, om dat op die manier zo naar ons te brengen. Het gaat over liefde, van vriendschap, hoe ga je met elkaar om. Ja, hoe zie je het als iemand... Je hebt dan een klein sterretje, zijn ster zit dan aan de hemel. Ook die verbondenheid die hij heeft met vanwaar hij komt en de bloem waar hij voor wil zorgen... Wie het nog niet zou gelezen hebben, ik weet niet of dat bestaat, maar zou zeggen, doe het toch maar eens.

[Evelyn]

Verplichte lectuur voor elk mens, zoiets.

[Ben]

Ook een beetje evangelie in een verhaalvorm.

[Lieve]

Ja. Op een heel andere manier, maar ja, vind ik wel.

[Ben]

Is er een bepaald iets, omdat je er net zei, van heel bondige, mooie uitspraken, is er iets bepaald waarvan je zegt dat het heel mooi is om eens voor te lezen?

[Lieve]

Dan moet ik het er toch even terug naar zoeken, maar ik zal misschien de Jongen, de mol, de vos en het paard erbij nemen. Ik noem er maar al eentje uit. *'Er gaat niets boven vriendelijkheid', zei het paard. 'Stilletjes overstijgt dat alles.'* Als we daarmee op weg kunnen, dan zou de wereld er ook al wat anders uitzien, denk ik. Een ander is ook bijvoorbeeld... *'Wat is het moedigste dat je ooit hebt gezegd'?* vroeg de jongen. *'Help', antwoordde het paard.*

[Evelyn]

Dat is mooi, hè.

[Lieve]

Hulp vragen is niet altijd zo gemakkelijk, vind ik zelf ook.

'Degene die je het moeilijkst kunt vergeven, ben je vaak zelf.'

[Ben]

Dat is een waarheid als...

[Lieve]

Ja, het is eigenlijk... Er zitten er veel in, hè.

[Lieve]

'Stel je voor hoe wij zouden zijn als we minder bang waren.'

[Ben]

Zo zal het boek volstaan met hele mooie dingen.

[Lieve]

Om er kippenvel van te krijgen als je daardoor leest. En ook om even stil van te worden.

[Ben]

Ik grijp toch nog even terug naar muziek.

[Ben]

Je hebt daar een aantal muziekekeuzes aan gehaald. En tegelijkertijd is er ook, als ik het goed heb begrepen, een drietal keer per jaar, ook hier in de geloofsgemeenschap, een Taizé-avond. Vanwaar komt het idee om dat te doen? En ook hoe spreekt dat aan?

[Lieve]

Vroeger was er in onze parochie, en dan heb ik het over de grote parochie, maar aan de kant van Pastoor Van Ars, de andere kant van de stad, waren er altijd Taizé-vieringen, in een gezellig klein kerkje. Maar ondertussen was dat wat stilgevallen en zijn er hier een aantal jonge mensen die begeistert, sommige misschien een beetje bezeten, van Taizé opgedoken. En zij hadden zoiets van, wij willen dat eigenlijk wel weer organiseren, inrichten.

Voor de mensen die Taizé niet kennen, Taizé is een plaats in Frankrijk waar een groep van oecumenische broeders samenkomen en waar vooral veel jongeren van over de hele wereld naartoe komen om samen te bidden. Maar vooral het samen zingen is daarin ook wel heel krachtig. Meestal wordt dat opgebouwd in een week waar ze elkaar ook ontmoeten, uitwisselen, en dan in het weekend vooral het hoogtepunt van die vieringen.

Dus een beetje van die sfeer proberen we dan hier in de Taizévieringen terug te vinden. Dus vooral ook met zang, muziek, en af en toe stiltemoment en hier en daar een korte tekst. Maar dat is het dan eigenlijk ook.

Het eigene van die muziek of van die liederen is ook wel dat ze meestal eenvoudig zijn, meerstemmig, maar door het feit dat ze zo vaak herhaald worden, kan je dan vrij snel meezingen. Het is nu ongeveer het derde jaar of het vierde jaar dat dat weer in gang getrokken is. Dus de mensen die het vroeger organiseerden, komen hier dan ook weer een stukje naartoe.

De opkomst mag meer zijn, dat geef ik ook wel weer toe, maar ik vind vooral ook dat de sfeer die er dan is ook goed. In die zin van, het is een andere setting, het is ook anders

belicht, sfeervoller. Het is ook met livemuziek, een paar muzikanten die spelen. En ook de rust en de sfeer die er is, heb ik ook wel graag. Ik ben ook ooit eens een keer naar Taizé geweest, geen hele week, maar wel een weekend. En ja, dat soort vieren vind ik dan ook wel treffend en inspeland. Enerzijds rustgevend, maar ook deugddoend, warm aan het hart. Ja.

[Ben]

Je zegt daarnet Taizé, is een oecumenische gemeenschap. Hoe belangrijk vind jij oecumene en interreligieuze dialoog?

[Lieve]

Ik vind het in die zin heel belangrijk dat ik voor mezelf denk van... Als katholieken hebben wij het zeker niet allemaal voor het zeggen. Gelukkig. Ik bedoel, ik zou het niet liever willen dan dat het... ik zal het anders zeggen, er zijn eigenlijk veel gelovigen, veel soorten geloven die even goed zijn als het katholieke. Het is soms volgens dat waar je in opgegroeid bent en dat we dat meegekregen hebben. In die zin is het ook wel belangrijk om daar eventueel rond uit te wisselen, van gedachten rond te wisselen, en om eigenlijk te voelen dat het in essentie wel om hetzelfde gaat.

Om... Voor mijzelf is het die ene god, maar de beleving of de manier waarop we daarmee omgaan is soms anders. Maar het ene is niet beter dan het andere. Het is alleen soms jammer dat het geloof misbruikt wordt, of gebruikt wordt om dingen te willen doen of uit te dragen, terwijl dat voor mij niet de bedoeling is.

Maar meer en meer hoor je ook wel, denk ik, dat er belevingen vanuit een ander geloof, bijvoorbeeld in het katholieke geloof komen, rond meditatie en de manier van bidden, dat dat toch wel kan inspireren om elkaar op die manier te verrijken. Dus in die zin is dat, denk ik, toch wel heel belangrijk. En ook dat we loskomen, in zoverre dat dat nog niet gebeurd is, van het feit dat dat ene geloof, de ene heilige katholieke kerk, toch niet meer de boodschap mag zijn als zijnde van 'wij zijn het'.

[Ben]

Ik kom bij de stelling die we aan iedereen voorleggen. Ik heb jaren geleden een boek gelezen van Greta Vosper. Dat is een Canadese pastor. Op een bepaald moment heeft zij aan haar gemeenschap verkondigd 'ik ben eigenlijk atheïstisch'. Een stuk van het verhaal zit ook in een boek dat ze geschreven heeft. De titel daarvan is *Met of zonder God. Het is belangrijker hoe je leeft dan waarin je gelooft*, maar dan geloven dogmatisch ingevuld. Als jij de titel van het boek zou zien, wat zou jouw reactie daarop zijn?

[Lieve]

Het gaat inderdaad om hoe we het beleven, hoe we het uitdragen, hoe we leven, vooral ook. Ik ben niet zo dogma-achtig, maar sommige dingen helpen misschien wel door een aantal dingen te weten of te geloven daarin.

Maar ik denk dat geloven, voor mij persoonlijk, helpt het wel om te kunnen leven naar... voor mij dan het voorbeeld van Jezus, naar die liefde van God, waarvan ik denk dat die er voor iedere mens is, hoop ik, geloof ik. Dus het blijft altijd wel wat zoeken. Op het ene moment zal dat sterker zijn dan het andere, dat vertrouwen, dat geloof dat er is. Dus in die zin versta ik het echt wel. Maar ik zeg het, mij helpt het ook wel om van daaruit te leven.

Ik zeg niet dat mensen die, laat ik zeggen, atheïstisch zijn of niet geloven, of hoe ze het dan ook noemen, dat zij... want dat is ook vaak een vraag, moet je gelovig zijn om een goed mens te zijn? Zeker niet. Maar het kan misschien wel helpen of kracht geven of stimuleren.

[Evelyn]

Maar dan niet vanuit een bepaalde religie, maar vanuit wat het met je doet.

[Lieve]

Ja, maar als je vanuit een bepaalde religie dat kan beleven, is dat zeker ook mooi, denk ik. Het geeft wel inspiratie, denk ik. En zet het ook af en toe aan het denken.

Ik hoor soms iemand zeggen, 'als je niet naar de viering komt op zondag in de kerk, waar haal je dan uiteindelijk nog je inspiratie?' Sommige mensen doen het misschien thuis, maar ik vind het voor mezelf moeilijker om het alleen te doen dan als je voelt dat er nog mensen zijn die daarin geloven. En in die zin heeft religie, denk ik, wel een invloed.

[Ben]

De verbondenheid.

[Lieve]

Ja, toch ook wel. En ook het uitwisselen soms ook van godsbeelden, van hoe beleef jij het en zo.

[Ben]

Er wordt de laatste tijd nog wel eens gezegd dat geloven iets is wat je privé moet doen. Dat moet niet in de openbaarheid en zeker niet in het openbare leven. Die uitspraak heb jij ook al gehoord. Wat is jouw reactie daarop?

[Lieve]

Ik denk dat het voor veel mensen moeilijk is om alleen te geloven. Als je dat in de privésfeer doet... Ik mag het niet voor iedereen spreken, maar ik merk het voor mezelf. Als je het alleen moet doen, is het voor mij veel moeilijker. Juist de uitwisseling, het spreken erover, het voelen dat ook anderen daarin een beetje dezelfde weg gaan. Ook al mag dat wat verschillen, of mag die beleving ook iets anders zijn. Maar ik denk dat we elkaar nodig hebben om te geloven en dat we elkaar daarin ook mogen oproepen om dat samen te doen en dat dat niet in de privésfeer hoeft. Ook al beleeft iedereen dat misschien toch nog op een andere manier.

Maar voor mij mag er gerust een kruisbeeld hangen in het stadhuis, maar mag er ook iemand met een hoofddoek zitten achter de balie van datzelfde stadhuis. Ik bedoel... Dat is nu maar om een voorbeeld te geven. Dat zijn uiterlijke tekenen. Dat zegt niet altijd alles over hoe je het dan beleeft, maar met alles in de privésfeer te schuiven, denk ik niet dat we daar gaan komen.

Ik denk dat religies veel te zeggen hebben in de maatschappij en dat dat gerust mag zijn kracht krijgen. En als dat in respect kan voor wat iedereen denkt en voelt, is dat het belangrijkste, denk ik.

[Evelyn]

Ik denk dat dat heel hard aansluit bij hoe wij erover denken. Het is een beetje de insteek ook van wat we willen proberen te doen met deze podcast.

[Evelyn]

Dank je wel om jouw verhaal te delen met ons en het verhaal van de geloofsgemeenschap hier. Is er nog iets... een paar laatste dingen die je zou willen delen met de luisteraars?

[Lieve]

Ik zou zeggen: geloven is toch wel een mooi avontuur. Het is geen zekerheid, het is iets wat op en af gaat, wat ook mag, met twijfels en onzekerheden. En ik zou alleen maar zeggen, probeer het, proef het. Als je het nog niet gesmaakt hebt, ga op ontdekking, aan wie dat wil of kan beluisteren.

[Evelyn]

Fantastisch. Dank je wel.

[Lieve]

Dank je wel ook.

[Evelyn]

We gaan hiermee afronden. Dit was ook meteen onze voorlaatste aflevering, ons laatste interview met een gast. De volgende keer gaan wij een korte reflectie doen.

Of misschien niet zo kort, zo zullen we nog zien hoe dat loopt. Maar dan gaan wij eens met elkaar in gesprek, dus Ben en ik, over alles wat we gehoord hebben uit de vorige gesprekken.

We zijn heel benieuwd wat je ervan vond, dus laat het zeker weten via onze sociale media of via ons e-mailadres of via de website.